

Näringslivsprogram

Antaget av Kommunfullmäktige den 9 mars 2017

program

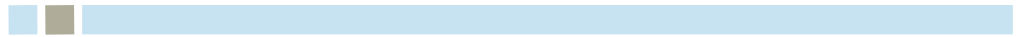
policy

handlingsplan

riktlinje

VÄSTERÅS STAD

 program	uttrycker värdegrunder och förhållningssätt för arbetet med utvecklingen av Västerås som ort inklusive koncernen Västerås stad
 policy	uttrycker värdegrunder och förhållningssätt för arbetet i koncernen Västerås stad
 handlingsplan	anger strategier och konkreta åtgärder för att nå den politiska viljeinriktningen och fastställda mål på olika nivåer i organisationen
 riktlinje	säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet i handläggning och utförande i koncernen Västerås stad

Sammanfattning

År 2022 är Västerås en kunskaps- och innovationsnod med hög attraktionskraft. Stadens ambitioner inom näringslivsutvecklingen kan sammanfattas med följande:

- Västerås stad erbjuder alltid bästa möjliga möte där ömsesidig respekt råder för varandras uppdrag.
- Västerås är känt för sitt initiativrika näringslivsarbete.
- Västerås har god tillgång på efterfrågade lokaler och en hög planberedskap för mark för näringsverksamhet i bra lägen.
- Västerås är en ort där näringslivets behov av kompetens och utbildning går i samklang.
- Västerås är en ort med hög innovativ förmåga och ett entreprenöriellt förhållningssätt med livskraftiga miljöer som möter morgondagens näringsliv.
- Västerås är en tillgänglig ort för människor, varor och data med säkra och tillförlitliga system.
- Västerås har ett framgångsrikt, diversifierat och långsiktigt hållbart näringsliv där mångfald är en tillgång.
- Västerås har en ledande roll – Västerås är och uppfattas som den självskrivna motorn och ledaren i regionen inom tydliga styrkeområden.

Västerås ska vara en attraktiv ort för entreprenörer och välutbildad arbetskraft att flytta till. Därför behövs ett bra utbud av bostäder, bra skolor, ett rikt kulturliv och ett varierat fritidsutbud i syfte att skapa goda och trygga livsmiljöer. Västerås stad bevakar kontinuerligt och aktivt omvärlden.

Det är Västerås stads uppfattning att allt detta sammantaget bidrar till den önskvärda utvecklingen och gynnar ett gott näringslivsklimat.

Inledning

Näringslivsprogrammet uttrycker Västerås stads vilja och ambitioner vad gäller näringslivsutvecklingen i kommunen. Programmet är framtaget i dialog med näringslivets företrädare och beslutat av kommunfullmäktige.

Näringslivsprogrammet är ett av staden övergripande styrdokument och omfattar hela Västerås stads koncern. Programmet är giltigt över sex år (2017–2022) och tar sin utgångspunkt i stadens vision. Med utgångspunkt från programmet kommer en *årlig handlingsplan*, som gäller hela koncernen, att tas fram av Stadsledningskontoret. Där kommer det redovisas för tydliga målformuleringar utifrån de indikatorer som finns i näringslivsprogrammet. Nämnder och styrelser ska, utifrån sina uppdrag, omsätta handlingsplanen i sina årliga verksamhetsplaner samt följa upp och redovisa uppnådda resultat av sina insatser. Processansvariga på Stadsledningskontoret har ansvar att sammanställa en *årlig uppföljning* av programmet och dess indikatorer. Denna följs sedan upp av kommunstyrelsen, koncernledningsgruppen, näringslivsrådet och vid externt offentligt möte.

Västerås stad har flera styrande program varav näringslivsprogrammet är ett. Stadens näringslivsarbete påverkas också av andra styrdokument på internationell, nationell och regional nivå och övriga kommunala styrdokument.

Ett gott näringslivsklimat är inget som en kommun ensidigt kan ta ansvar för. För att kunna uppnå näringslivsprogrammets ambitioner och mål måste Västerås stad tillsammans med näringslivet, näringslivets och innovationssystemets aktörer samt utbildningsanordnare ta ett gemensamt ansvar utifrån sina respektive roller.

Målbild 2022 – Västerås är en kunskaps- och innovationsnod med hög attraktionskraft

Det övergripande målet med Västerås stads näringslivsarbete är att bidra till och ge förutsättningar för en långsiktigt hållbar utveckling för de företag som finns i Västerås och dess invånare. Staden ska också understödja möjligheten för nya företag att starta och attrahera nya verksamheter till regionen. I detta strävar Västerås stad mot ett än mer diversifierat näringsliv, ett näringsliv som är kunskapsintensivt, som bygger på produkt- och tjänsteförnyelse och med hög innovativ förmåga och kapacitet.

Fokuserade och tydliga satsningar som ger förutsättningar för ett kunskapsintensivt och innovationskraftigt näringsliv innebär inte att andra näringsgrenar missgynnas, tvärtom. Starka dragare som attraherar kapital och välutbildad arbetskraft och talanger ger förutsättningar för andra sektorer. Dels ökar efterfrågan på underleverantörer och tjänstesektorn, dels innebär ökad lönesumma att förutsättningar för service, handel och besöksnäringen att utvecklas ökar. Därtill kommer att efterfrågan på lokaler och bostäder ökar, vilket gynnar bygg- och fastighetsmarknaden, vilket i slutändan gör Västerås till en attraktiv ort att flytta till. Den ökande rörligheten av människor, varor och tjänster skapar förutsättningar för transport- och logistiksektorn. Detta ger också möjligheter för nya företagsformer, samhälls-entreprenörer och icke-traditionellt näringsliv att utvecklas. Orten blir därmed mindre ensidigt beroende av en eller ett fåtal företag eller branscher och minskar därmed sin sårbarhet. Det bidrar till att Västerås blir en attraktiv ort att flytta till med en trygg livsmiljö, bra skolor, kultur och fritid.

Beroendeförhållandet mellan en orsts utveckling och det lokala näringslivets är tydligt. Framgångsrika orter skapar samarbetsformer där man utifrån sina olika utgångspunkter och roller arbetar mot en gemensam målbild.

På en övergripande nivå kan denna näringslivsutveckling beskrivas utifrån två övergripande parametrar:

- **Lönesummeutvecklingen hos dagbefolkningen i kommunen**
- **Sysselsättningsutvecklingen i kommunen**

Åtta prioriterade fokusområden

Baserat på Västerås vision och den målbild som beskrivits ovan, dvs. en god lönesumme- och sysselsättningsutveckling lyfts åtta fokusområden fram. Områdena är identifierade utifrån att de var och en bidrar till målbilden och att det inom området föreligger ett utvecklingsbehov. För att nå målbilden kommer Västerås stad att utveckla det gemensamma arbetet inom dessa fokusområden:

1. Service och myndighetsutövande
2. Ett initiativrikt näringslivsarbete
3. Markberedskap och fysisk planering
4. Kompetensförsörjning
5. Innovation och entreprenörskap
6. Infrastruktur och tillgänglighet
7. Ett näringsliv i förvandling
8. Samproduktion i regionen

Varje fokusområde följs av några indikatorer som indikerar åt vilket håll området utvecklas. Samtliga indikatorer kommer att brytas ned på kön där så är tillämpligt. Konkreta målnivåer samt åtgärder för respektive fokusområde anges i de årliga handlingsplanerna.

Service och myndighetsutövande – Västerås erbjuder alltid bästa möjliga möte

Ett område som staden har full rådighet över är organisationens egen service och myndighetsutövning. "Bästa möjliga möte" är en ledstjärna för alla som jobbar i den kommunala koncernen. Gott bemötande, rättsäker hantering, effektiv handläggning och rätt kompetens är viktiga områden där staden kontinuerligt mäter företagets nöjdhet. Tillgänglighet och information är andra parametrar. Myndighetsområdena som mäts är bygglov, miljö, serveringstillstånd, brand och markupplåtelse.

För att erbjuda bästa möjliga service är det viktigt att Västerås stad är närvarande och tillgängliga där kunden/företagaren finns. Därför bör det finnas likvärdiga möjligheter via internet som det gör i det fysiska mötet. Staden ska utveckla möjligheten för digitala tjänster för att på sikt uppnå målet om en 24-timmarsmyndighet. Att erbjuda servicedeklarationer¹ är ett viktigt medel för att uppnå ökad kundnöjdhet.

Via Västerås stads lotsfunktion ska mötet mellan staden och kunden/företagaren bli smidigare och effektivare. Tillsammans med berörda förvaltningar samordnar lotsen ett företags kontakter vid ett etablerings-, expansions- eller utvecklingsärende.

De stora kontaktytorna mellan staden och näringslivet sker primärt inom samhällsbyggnadsområdet och de myndighetsutövande verksamheterna men också med utbildningssektorn inte minst utifrån kompetensförsörjningsperspektivet. En grundmurad förståelse för näringslivets villkor i den kommunala organisationen är lika viktig som näringslivets förståelse för tjänstemannens roll och ansvar. Ömsesidig respekt ger bästa förutsättningar för en hållbar relation.

Därför ska Västerås stad:

- utveckla digitala tjänster för att på sikt uppnå målet om en 24-timmars myndighet
- erbjuda servicedeklarationer för att uppnå ökad kundnöjdhet
- inrätta en lotsfunktion som underlättar kontakten mellan företagaren och staden och myndighetsutövningen
- uppträda/agera som en organisation där den enskilde tjänstemannen/handläggaren känner ansvar för kunden genom hela ärendets gång
- upplevas som en de bästa kommuner att lämna anbud till och att upphandlingar upplevs som rättvisa och möjliggör för många att lämna anbud

Indikatorer

- NKI värde (Nöjd Kund Index)
- Svenskt näringslivs ranking

Ett initiativrikt näringslivsarbete – Västerås attraherar verksamheter från hela världen

Staden ska aktivt arbeta för att attrahera, behålla och stötta företag, myndigheter och andra organisationer.

Västerås stad kommer att stärka och intensivfiera den uppsökande verksamheten och söka upp företag som bidrar till stadens målbild. Viktiga verksamheter är också statliga myndigheter och andra offentliga verksamheter, särskilt utifrån ambitionen att stärka Västerås position i en kommande storregion.

Ett initiativrikt näringslivsarbete innebär att Västerås stad tar täten i det regionala samarbetet.

---

¹ Servicedeklarationer förklarar vad företagaren kan förvänta sig av stadens service och tjänster.

Bra former för dialog och samarbetsformer med näringslivet och dess företrädare är grundläggande för att kunna möta de befintliga företagens behov. God kunskap om näringslivet i Västerås gör också att staden kan ta initiativ till utvecklingsprojekt och samarbeten. Klusterbildningar, näringslivsstödjare, företagarsorganisationer, nätverk är alla samarbetspartners och verktyg i stadens verktygslåda.

För att bli framgångsrika i den globala konkurrensen med andra städer och regioner, måste Västerås stad arbeta systematiskt och aktivt samarbeta med Stockholm Business Alliance och Business Sweden som agerar globalt.

Internationellt ägda företag har ofta sina företagsledningarna långt från verksamheten i Västerås, vilket innebär att beslut som kan ha stor inverkan på orten fattas långt bort. Därför måste rutiner för dialog och informationsutbyte med dessa utvecklas. Fördelarna med att bedriva verksamhet i Västerås och Sverige ska påtalas och vara kända hos beslutsfattarna i företag som har stor påverkan på ortens utveckling.

Därför ska Västerås stad:

- utveckla och paketera erbjudanden för utvalda företag/branscher som bidrar till stadens målbild
- ha en väl känd process för etableringar där roller och ansvar är klargjorda och tydliga leveranslöften
- ha ett aktivt samarbete med organisationer som arbetar med Inward Investments, internationella investeringar till Sverige
- utveckla metoder och arbetssätt för att ha regelbunden kontakt med internationellt ägda företag, s.k. After care

Indikatorer

- Antal uppsökande kontakter
- Antal företagsetableringar

Stadens markberedskap och fysiska planering –

I Västerås finns bra lokaler i bra lägen och marktillgången är god

Västerås är en attraktiv ort för etableringar av olika slag. Störst är efterfrågan på tomter med goda skyltlägen, nära stora trafikleder samt stora, lättåtkomliga tomter för t.ex. logistikföretag och ytkrävande verksamhet. Små tomter (1 000–2 000 kvm) är även de efterfrågade för att komplettera områden med till exempel drivmedelsstationer och snabbmatskedjor.

Idag har staden framförallt brist på större områden för nyetablering av verksamheter. Staden har även ett stort behov av ersättningsmark för befintliga verksamheter. Efterfrågan på kontorslokaler i pendlingsnära lägen kommer att öka inom de närmaste åren. På samma sätt kommer efterfrågan på lokaler för ortstjänster² att öka, då det är just inom denna sektor som det sker en tydlig ökning antal företag och anställda.

I stadens översiktsplan framgår att tillgång till mark och lokaler för både etablerade och nytillkomna företag är en viktig förutsättning för näringslivets utveckling och expansion. Stor vikt läggs vid kreativa miljöer, möjligheter att hyra lokaler med en blandning av stora och små företag med goda kommunikationer inom kommunen och med omvärlden.

Därför ska Västerås stad:

- säkerställa marktillgången för både ytkrävande och mindre verksamheter
- identifiera/inventera lägen som är särskilt lämpade för verksamheter som kräver hög och säker tillgång på elkraft
- ta fram nya marklägen där skyltläge kan erbjudas
- säkerställa citynära verksamhetsområden för serviceföretag

² Företag som i huvudsak har en lokal marknad.

- bidra till att fler attraktiva kontorslokaler i pendlingsnära lägen byggs
- planera för handel, restaurang och kafé samt andra verksamhetslokaler när nya områden utvecklas

Indikatorer

- Lägsta nivå (industri, handelsytor, detaljplanerad mark)
- Kommersiella lokaler i A-, B- och C-läge³

Kompetensförsörjning – Västerås har en god matchning på arbetsmarknaden

Företag och arbetsgivare i Västerås konkurrerar alltmer på en global kompetensmarknad. För näringslivet och andra arbetsgivare är kompetensförsörjning en förutsättning för överlevnad och utveckling, oberoende av om de verkar lokalt, regionalt, nationellt eller internationellt.

Västerås har en tudelad arbetsmarknad – med en relativt hög andel långtidsarbetslösa samtidigt som det råder brist på arbetskraft inom mer kvalificerade yrken.

En förutsättning för att möta kompetensutmaningen är samverkan mellan samhällets aktörer (staden, utbildningsväsendet, civilsamhället, näringslivet) för att kunna höja kunskaps- och kompetensnivån i hela utbildningssystemet och därmed klara den s.k. matchningen.

Tillgång till utbildning på alla nivåer är en viktig faktor för den framtida kompetensförsörjningen – här spelar särskilt yrkesutbildningar, yrkeshögskoleutbildningar och högskoleutbildningar en avgörande roll.

Västerås behöver även långsiktigt säkra tillgången på spetskompetens – här spelar Mälardalens högskola en viktig roll.

Precis som det finns en regional funktionell arbetsmarknad är regionen likaså en talang/kompetensmarknad för Västerås företag att rekrytera och attrahera kompetenser.

Därför ska Västerås stad

- säkerställa att elever i grund- och gymnasieskola ges bra information/kunskap om möjligheterna på arbetsmarknaden så att de kan göra aktiva och medvetna val
- säkerställa att miljöer finns/skapas som möjliggör möten mellan skola-näringsliv för ömsesidigt utbyte
- aktivt medverka till att relevanta utbildningar som arbetslivet efterfrågar/behöver skapas på alla nivåer
- bidra till att öka anställningsbarheten hos grupper på arbetsmarknaden som har låg konkurrenskraft
- utveckla metoder för s.k. talangrekrytering
- fortsatt verka för en god utveckling av Mälardalens högskola

Indikatorer

- Utbildningsnivå (tre år eftergymnasial)
- Arbetslöshet
- Sysselsättningsgrad

³ Ett sätt att geografiskt kategorisera områden som har hög, medelhög eller lägre attraktionskraft för kommersiella ändamål.

Innovation och entreprenörskap –

I Västerås föds innovationer och entreprenörer samlas

Innovations- och entreprenörskapsklimatet på en ort gynnar både innovationskraften och nyföretagande i alla dess former. Ett sådant klimat uppstår inte av sig självt – det krävs att stadens satsningar och investeringar inom detta område är långsiktiga och uthålliga. Att aktivt arbeta med ökat entreprenörskap handlar till stor del om att främja ett förhållningssätt och en kultur.

Västerås kommer både prioritera arbetet med innovationer med teknikhöjd och att utveckla det generella entreprenörskapet. Öppna, tillgängliga och inkluderande mötesplatser och innovativa miljöer är viktiga verktyg för att ge förutsättningar för idébärare att testa och utveckla sina idéer.

I Västerås ska även nya typer av entreprenörskap understödjas, som exempelvis samhällsentreprenörskap, men även företag som bygger på nya affärsmodeller.

Stimulans till nyföretagande sker framför allt genom de företagsstödande organisationerna. Här bidrar staden med kunskap om företags- och branschutveckling m.m. Ett viktigt ställningstagande är att bidra till goda fysiska miljöer där blivande entreprenörer får goda förutsättningar att utveckla sin verksamhet.

Därför ska Västerås stad:

- lägga vikt vid att barn och unga stimuleras till entreprenöriellt tänkande/agerande och får möjlighet att pröva sin företagsamhet
- bidra till att mötesplatser och innovativa miljöer skapas
- fortsätta samarbeta långsiktigt med de livskraftiga klusterbildningar som finns och främja framväxten av nya då förutsättningar finns
- säkerställa att ett högkvalitativt stödsystem kan erbjudas till alla idébärare

Indikatorer

- Nyföretagande/1000 invånare (uppdelat på kvinnor och män)
- Överlevnadsgrad (uppdelat på kvinnor och män)
- Företagsamhet (Svenskt näringsliv)
- Antal UF-företag (ung företagsamhet)

Hög och tillförlitlig tillgänglighet –

Västerås är en nod med rätt planerad infrastruktur

En Orts tillgänglighet bygger på hög kapacitet och tillförlitlighet i såväl trafikinfrastruktur, dvs. järnväg, väg, sjöfart och flygtrafik, som övrig infrastruktur, som elförsörjning, vatten, VA och IT-infrastruktur.

Med tillgång till alla fyra transportslagen – väg, järnväg, sjöfart och flyg – kan Västerås klara av den framtida utmaningen att hantera ökade godstransporter och nå en hållbar och effektiv hantering, men då behöver hela transportsystemets sammanlagda kapacitet användas. När det gäller persontrafiken bör satsningar på järnvägen fortsätta. Restiderna i regionen behöver kortas för att därigenom utvidga arbetsmarknadsregionen.

Även tillgängligheten lokalt är viktig för näringslivets utveckling. Såväl en väl fungerande och utbyggd kollektivtrafik som väl utbyggda och underhållna cykelbanor säkerställer tillgängligheten på ett hållbart sätt.

Västerås har en god position när det gäller tillgång till bredband och mobiltelefoni inom tätorten, däremot behöver IT/bredbandstillgången stärkas utanför tätorten och täckningen för mobiltelefoni säkerställas i hela kommunen.

Därför ska Västerås stad:

- fortsätta satsa på hamnen och flygplatsen för ett internationellt orienterat/inriktat näringsliv
- arbeta för att restiden på järnväg kortas och att antalet arbetsplatser som kan nås inom 60 min ökar avsevärt
- planera och arbeta för att flertalet arbetsplatser i kommunen ska kunna nås med cykel och/eller kollektivtrafik
- fortsätta bygga ut IT-infrastrukturen, särskilt utanför tätorten

Indikatorer

- Antal arbetsplatser som nås inom 60 minuter (lokalt och regionalt)
- IT/bredband (täckning och snabbhet)
- Flödet av varor och (tjänster) gods

Ett näringsliv i förvandling – Västerås möter näringslivets utmaningar

De globala trenderna – ökat fokus på hållbarhet, digitalisering, urbanisering och globalisering – påverkar Västerås näringsliv. Stadens och näringslivets förmåga att ta till sig och utveckla mångfald i dess vida bemärkelse blir avgörande för näringslivets utveckling.

Västerås vill skapa goda förutsättningar för omställningen och näringslivets förnyelse, underlätta för digitalisering inom näringslivet och ge företagen möjlighet att utveckla sin förmåga att verka på en internationell marknad.

Därför ska Västerås stad

- utveckla sina krav och rutiner inom kapital- och skuldförvaltning och upphandling som gynnar en hållbar utveckling
- erbjuda s.k. ”testbäddar” inom Välfärdsteknologi och övriga områden inom digitaliseringen i offentlig sektor
- prioritera arbetet med att underlätta för Västerås företag att ta tillvara på de möjligheter som digitaliseringen innebär genom bl.a. klusterinitiativ, utbildningsinsatser och miljöer som stimulerar till datalogiskt tänkande hos barn och unga samt relevanta företagsmiljöer
- utveckla sin förmåga att positionera sig på den globala marknaden
- prioritera arbetet med mångfald och ett inkluderande arbetsliv där alla har en plats/uppgift

Indikatorer

- Branschbalanser
- Mångfald

Samproduktion i regionen - Västerås en regional motor i ledartröja

I framtiden när människor och företag rör sig i en allt större region krävs det att Västerås stad tydligt tar ledartröjan och blir en motor i utvecklingen. Med en lång och god erfarenhet av att samproducera, att utveckla dialogen med näringslivet i de strategiska utvecklingsfrågorna innebär att Västerås kan tydliggöra sin regionala roll, sitt ansvar och sitt ledarskap.

Näringslivet känner här inga administrativa gränser. För att kunna erbjuda näringslivet bästa möjliga förutsättningar och samtidigt bredda stadens erbjudande behöver staden utveckla arbetet över de kommunala gränserna och ta ledningen.

Därför ska Västerås stad:

- ta fram en partnerskapsstrategi som tydliggör varför och på vilket sätt staden samproducerar med andra parter. Utgångspunkten för partnerskapsavtal är en

affärsmässig relation i syfte att uppnå vissa mål/syften och där staden inte är en passiv bidragsgivare

- ta initiativ till bildande av gynnsamma miljöer för både etablerade och nya branscher/kunskapsområden/företagsformer
- ha ett långsiktigt engagemang inom redan identifierade styrkeområden och inta en strategisk position inom dessa båda nationellt och internationellt
- ta initiativ till att utveckla ett regionalt samarbete med inriktning på näringslivsfrågor

Indikatorer

- Platsvarumärkets styrka
- Pendling

VÄSTERÅS STAD

• 721 87 Västerås
Telefon 021-39 00 00 • www.vasteras.se